

מבעד למסורה

(שטרונים בהסתכלות)

בשבוע זה קבלתי הזמנה פרטית מירידי המישל לבוא למען השם אל משתה חתה שערך לכבוד יומאי דגנוסאי של חמל-

כות, ומבין שאין מסרבין לגדולים, לבשתי כיום שלישי זה את הסטוקינג הלבן שלי ורצתי ישר אל השמחה במעונו של המישל. ומה אניד לכם רבותי? — כשאד נבי נסתי אל החצר ונסתכלתי רגע בדברי כדרכי, באתי לירי מסקנא שתהדפארטי נערך הפעם לכבוד "סינג ג'ורג" כגן שלא היה עירוני (בגנו של סטורס), אבל היה בו הרבה מן ה"עירוניות" בלע"ז...

שערך בנפשכם: פכורים היו בנידודנו מתחלה, שזהו ה"תה" האחרון לנציבנו בארץ ובאו הפעם לברך על המונגמר, ולסוף הרי כבוד הרבה שערך ששה סדרי תה לכחפ"ז: והיו לו אי"ה בירושלם עיר בירתנו, לקיים מה שנאמר: "ומאמאיתיה במטאמטא השמד" — מכל הרייטשמונדים אשר בהר ובעמק עכו"ל. כנראה, שהשפיע הרבה ה"קרוש" של אמדורסקי בהתחפסה ונתקבלה תפלתו של אחב"י בזמן חרותנו שקראו לפניו בפה מלא: לשנה הבאה בירו שלם!

ולא עוד אלא שנתגבר סו"ס ה"רבי" על ה"סטרא-אזרא שלו, וסברה חזקה היא, שזה יהיה התה האחרון אולי של מושלנו החביב, כי בשביל להביע לו את כל אמונה של ממשלת הפועלים ולפי רמזי לונדון החליט מקדונלד לשלחו פיצלתה וארמזיד נהרימת, כמו שאומר ב"אב"י, בתור נציב-עליון או מזכירו (גם זהו פרנסה טובה!), ולאו כל אדם זוכה לשני שלחנות ומכש"כ לכמה זכמה שלחנות שהיו ורועים בגן הויאלוגי הזה, ורצתי משלחו לשלח, כדי להסתכל סביבי, כדרכי, עד שהגעתי אל הנציב, שהיה לבוש לבנים ככהדגדול בשעת העבודה ביום-הכפורים, ונהניתי — למה אכחד? — הנאה גדולה מאצטלאדמלכותא זו שהיא משמשת לו אך למאורעות גדולים, דהיינו: יום בואו לא"י, הנהמלך ונביי מוסה... ומה אמר לכם, תלמידו היקרים? — מעולם לא נשקו בנידודנו, בניישימעאל ובניעשה את ידו בכ"כ הכנעה קידיה והשתהויה וצחוק-מעושה על שפתיהם, כמו הפעם, ממש כנשיקת עשו ליעקב בשעתו, כמו שנאמר: וישקהו עם הנקודות ופירש"י...

ומעשה בשלשה שיסבו לפני שלהי-ערוך, שלשה רבנים מטעם ובלי-טעם הרב מאיר שהזוהר בתערוכת הנישאים שלו, הרב אמינוף שעשה את זקנו הלבן והארוד לכבוד ראשי-הרש"ר חיים בקפוטתו הארוכה, שלבש לכבוד שלשת ימי הגבלה (של העלייה: 3 יוני...), ושלשתם השתדלו למלאת יפה

את מקומו של הרב קוק, שנפקד מקומו הפעם, ומדי עברי לפניהם עשיתי אזני כאפרכסת לשמע קצת מיטיחת-הולין של תל-מידיה-כמיום ולקחת שמוי דברים. פתח ר' מאיר ושאף את ר' חיים מפני מה לא לבש את ה"נישאן" שקבל מהמלך הוסיין בעמאן? — עט! — ענה הזקן קבטול — איני מבין בכלל למה כל המיטא הנכבד הזה של ה"נישאנים" שהוא נושא על חזהו בימי החגים ואפילו בשעת החלויה?... — "כיסד" (בידע?) — ענה החכם באשי בהתרגשות — "והו בשביל כבוד ישרא"ל!" — "ובכן" — ענה הזקן האנגרי בניי חותא — "הריני מסתפק בכבוד" — ובשעת דבורו לא נשמעה אפילו קריאת-התרגלה, אבל רק שלא באה הבתולה המהוללת, כנראה מפני ימי הספירה והחשש של פנימת ה"גבורה-דנוקבא" בידוע לצנועים וליודעי-הז...

בדרך הליכותי בין הווגות, נפניתי בון-פריזלנד ורפיון כפניהם הזעומים, כנראה, מפני שהעיון להזמין גם את בן-אב"י, שעשה התחרות ל"ד"ר ביהם ומרכיב "אבעבעות" כנגד המהלה המתדבקת ה"משכרות השמנות ר"ל, שדבקה גם במיד-פסטור... ואתריהם הופיע להבדיל, הקונסול הכללי החדש של צרפת בעירנו ומשכמו ומעלה מכל הקונסולים שלפניו ואחריו, קונסול זה חשוד הוא קצת על הציוניות

מחמת בקורו במלון-יוז ובבתי-הספר שלנו, ובהגוי האליאנסים בעירנו חוששים מאוד להרחבת השפה העברית אפילו בבית ובחברה... ומיד בכניסתי עמו בדברים העיר לי שמעולם לא ראה אפילו כפריו היפה נשים כ"כ נאות כבנות-ישראל בירושלם, ואפנות כ"כ עשירות עפ"י נוסח ה"שוק פריויאן" של קרלין והתרבות, — ודוקא לא מתוודות הארץ... וזאת העיר לי אחד מתלמידו הצעיר דים כי מיני גויי המישל אשר לגלי הנשים, שקועים בעליהם בהובות עד הכרכים ועד בכלל...

לא חסרו הפעם גם בעלי המצנפות האדומות ובראשם הר"מ ק, שנחנו הנאה מיטתה מתזמרתו של עבראלללללל, שלמרות ה"אינווריות" התורכיות אשר לראשיהם וכל צלצלי שמע וצלצלי תרועה שלחם, לא יכלו להקת בשום אופן את ה"סקוטש רנימינט" (הגודד הסקוטלנדי), ומרב המהומות של הים לא שמענו את הרעש של תזמרת המישל של נגן... כנראה, שהיו הפעם שתי תזמורות לשווייטשקל, אלא שגם התענוג הזה הבא מעבר-לירדן עולה לממד שלהנו כדמים מדובים, והשבנו של רגלו בלונדון על-תקציבו של עבראלללללל יוכיח!... ומחמת רב מרוצותי בגן וסבובי ביד-ידי עיכתי וזכתי לקבל מירי מטרונומא יד-כרמי המעלה כים לימונדה של אונור זאלנבי — מעם גזערו ממש! — אלא שה"בורד" (סנדוויטש בלע"ז) שלו הזכיר לנו

קצת את הכורד של החגרת... וראו מה בין בני לבן-המים בה בשעה שאחב"י נתבחרו כלם ולבשו שחורים ממש כמי שיצרו גבר עליו ר"ל, לבשו כלם מבן-אב"י ועד קיש כל מיני סמוקינגים, בונזורים ובונטוארים, וכל מיני פראקים מסודקים מפנים ומאהור, צילנדרים-שפופרות לראשיהם וכפפות-מישי לידיהם, בשעה זו באו האנגלים דוקא בלבנים פשוטים (כמו ר' עומות!) מפני שכנראה, הזק הוא אצל האנגלים שלמשתה תה הנקרא בלע"ז "תה-פארטי" אין כל ה"פרפרנליון" הזה, וזאת לכם לדעת ולזכר, תלמידו החביב, בשביל הבקור הבא לכבוד חזרת נציבנו מחו"ל אצל המושל החדש...

ואחרון אחרון חביב: הלוקת אותות-הכבוד, זה היה בלי שום ספק ה"מסמר" של כל ההניגה, שנתקע הפעם להדרי בטנם של אחב"י... ר' מרדכי היהודי היושב בשער המלך עלה על הדיוכן והקריא לפני הקהל בלשון הגויים את כל ה"עליות" והכבודים, ואת פרישת גדולתם של הזוכים, שהיו אך ורק מבין שכנינו לאות הצטינותם כידוע... והא ראייה: מעשה בעציו-המשטרה מעיר-החוף בימי המאורעות של הראשון למאי, שחלד לצוד ציד בקרן בן-ישמן דוקא ביום המוכן לפורעניות, ואולם שמים וארץ יחד נשבעו שלא ישאר דבר סתר בעולם, ונתברר אח"כ

עפ"י הקו"ד שמרב בקיאותו במלאכת הציד הצליח לפרש את מצודתו מבד-שמי עד יפ... אלא, שישנה סגולה בדוקה ומנוסה לבני-עשרת-השכמים במקרים כאלה, דהיינו: פורשים כן הצבור ואומרים את הלהט הידוע: "לשם יהודי, הכי רגע עד, יעבר זעם" עד שהגיע זמנו להתגלות, והגבוה מעל גבוה שלו זכה איתנו טוב במציאה זו ושלחה עותה לסרני-פלשתיים, והנה לאות תורה והערה על שמירת הבטחון הצבורי בארץ זכה לעליה ראשונה.

וכפי שמספר לי אחד מתלמידי, היודע מכל הנעשה מאחורי הקלעים, נמצא אחד מנכודי המחזה של הראשון למאי, שכבר אהנו השופטים מ של הים בעשר שנים של הדינדיא בגלל מעשיו הטובים, ומחמת שהצטיין כנראה, בהנהגתו לבטחון הצבור בישיבה של מיטה, נתנה לו הנינה לכבוד יום-טוב והצפור-דרוד יצא להפשי... ביחוד נתפעל הקהל מן הקוואס השני והשמן של הנציב, שזכה לכבוד גדול ממש כחברו, שנתפרסמה תמונתו אשתקד בין "אישי חשבו" למטה... גם מים לגדו זכתה למחיות-כפים היותר סוערות, כנראה, כדי לפייסה בעד אות-הכבוד שנתנה לה רק ממדרגה שנייה: M.L.B.E. כמאמר הז"ל: נחות דרגא ונסיב איתתא... לאחר שחזרתי לביתי, מצאתי קהל-גדול וצפוף שעמד למאותו לגני גן-העיר

הן זוכרים אתם בודאי את המעשה באותו יהודי שהיה לו אוזן ואוזן ולכבוד שבועות לא ידע איזה מהם לשהט? אם ישחט את האוזן תצעק האוזן יאם ישחט את האוזן יצעק האוזן, מה עשה? הלך ושהט את האוזן, — והלא יצעק האוזן? — שאל ממנו שכנו. — יצעק לו עד שיהדל! — ענה היהודי. * * * כבר ספרתי לכם, כמדומני, כי נפגשתי בו בגן, כשפניו זועפים ואינם נתמול שלי שום, שאלתי ממנו: אדוני חד"ר! מדוע פניך רעים ואתה אינד הולק? דאגה בלב אישי ושיחנה ולפני מי אם לא לפני ר' עומות? — ומדוע לא ירעו פני — ענה חד"ר — במבטאו הנרמני — בראותי שעורדיה לא מית לנגד עיני? הנה למשל באו גדולי הציו

נים הד"ר קלומל וד"ר גוטליב מפולניה דוקא ע"י האקספרס הא"י והזקן הכטיח לי לסדר עמם את הענין של הפרקעות ע"י החברה שלי להצלת-הישוב. והנה יצאו לתר-בות-רעה וקנו דוקא ע"י הסוכנת האמריקנית ימ"ש.

קויתי — הוא אומר בהחלנות הלב — שלמחפ"ה ע"י הבנק להשקעות יעלה בידי להשקיע את האמריקנים, והנה בא ר' אב שלהם וגם הוא כרוך אחרי ה"סוכנת" ויסדו להם מין חברה בשם "למען היפה". בטוח הייתי שהתשועה תבוא מהכרמל כמו בימי המלחמה ואוכל להכניס להם כמו לרומנים ה"ממלוגים" ברובצת-תחת, והנה באו "הש-קצים" להפך בהרדתי והפרקעות שלנו מחד שיבות להיות "אבו מאסו הכונים"...

זאת היתה עוד חצי צרה והנה — אסון לאומי חדש! בעתון-ההזון אשר רק לפני ימים אחדים יצא העורך במאמר הגנה עלי דאיתי בעיני מודעה בולטת של הסוכ-נות האמריקנית: הגם לכבש את המלכה עמי בבית?...

וכדי להפיג את צערו קצת הוצאתי מכיס את הגליון האחרון של הפועה"צ והראיתי לו את מאמר ההגנה של טכרסקי. נענע המסכן בידו מתוך יאוש ואמר:

— "אבער יא" ! המאמר הזה עולה לי כארבעים אלף פונט. שנתתי לבנק הפו"עלים מהכסף שהדחתני בקושטא... ומי יודע עוד בכמה יעלה לי הענין הזה?..."

שואלים: מפני מה יש שני "יקום פורקו" בסדר? והתשובה היא: שאם יאבד האחד ישאר השני במקומו.

— ומדוע איפוא ישנו רק "מי שברד" אחד בסדר? והתשובה היא: אמנם היו שני "מי שברד", אבד אחד מהם ונשאר השני בלפי מאי הבאתי לכם את כל השו"ת זאלו? — כלפי שני המנהלים הראשיים של הבנק שלנו. אלא, ששם בסדר ישנם שני "יקום פורקו" אחד גדול ואחד קטן, חד לעילא וחד לתתא, וכאן בבנק ישנם שני "חד בדור", שני "גנרל דירקטורים", בבחינת "ויתרוצצו", שקשה להם לרוד בכפיפה אחת וכ"א מהם מחויב תמיד להיות נע ונד ולעשות "טראבלנינג אקספנסים" על חשבון הקהל...

ותלמידי הגדול מהבנק שלנו מספר לי כי שריהכספים עשה "מי שברד" הרבעי למהיו קדם נסיעתו ללונדון "יקום-פורקו" והולנדי השני, הטיף לו מוסר ולמד אותו פרק בנמוס ובהלכות ד"א כיצד להתהלך עם חבריות ועשה עמו תרגילים פלסטיים בכל יום כיצד נכנסין לבנק משתחווים ואומרים "שלום" לפקידים...

ואגב הביא לי ראיה מן ה"זקן" שמוצו גדול משכלו, היודע לסדר את עניניו עם הפקידים: את זה הוא יעשה ל"מאנא"ו" (מנהל) בסניף פלוני, ואת זה הוא ממנו, דרך משל, ל"מנהל כללי" או"ה, ובזמן האחרון התיר לעצמו וחל מתת אצבעות כ"חבי" אפילו לפקידים צעירים, והוא נתן תקיעת-כף שלמה אפילו לאחמד, ובשכר זה

חברי ההנהלה "הרוסים" מוילנא ואודיסא תומכים בו ועושים לו "מורטוריום" למשרתו מהדש אפריל לה' יולי ומיולי זה עד יקום פורקו מו שמיא...

לשמע דבורים כאלה עשה תנועה היר-לנדית בשפתיו וענה שהוא נולד כנראה, במזל "מאדים" ואינו יכול לצערו הגדול לשנות את מבעו, כי כך נגזר עליו מן השמים. הכל שלא נמצא אדם בינינו שילמד גם את שריהכספים בכבודו ובעצמו. מעט נמוס ודרד"ארץ ביהם לבאי-כה ועדי-החנוד שקבע להם מועד בשעה התשיעית בבקר והכו ל"פריץ" עד הצות, כדי שיקצץ להם שבעת אלפים פונט, אגב, יעיר לו על חבי-בותו הגדולה עם חברת "המנהל" שקבל עליו בנטיית-הפיץ לרדף אותם מהמת שאחד מוועומדים בראש "המנהל" נועז לרדש את השיריים של כספי המרכז הרוסי האומללים הנמצאים בידי הבנק... וקפת-עם, כך אומר רים, לא קבלה מיטנו אפילו ת ש ז ב ה לכחכם עד היום הזה!

אין אני בקי בהלכות הקמוצים והקצו-צים (אקונומיה בלע"ז) בחברי הועדה הכל-כלית שלנו למשל, ואולם לאחד שהסתכלתי קצת מאחורי המסות ושמתני גם מן הצד הבינותי את תורת הקמוצים של קפלנסקי, המלמדת לפזר על צרכי עצמו במחילה, לבלי לחוס על כסף כלל במה שנוגע להנאת עצמו ולקמץ כמה שאפשר, ואפילו במה שאי אפשר בצרכי אחרים. וראיה לדבר שהדימוקרט שלנו מעיז-חרוד ר' קפלנסקי

הפועל-הקיצוני נוסע לטריאסט במחלקה הדר א ש ו נ ה אשר באנית, הלואו" בשכר 34 לי"מ ולא חלילה במחלקה השלושית בשכר 18 לי"מ, כדרך הבורגנים ימ"ש. מילא, אם נ'ורג' ולפריון נוסע במחלקה הראשונה הרי זה על חשבון הקצוצים שיעשו בודאי בשכרם של הפקידים הקטנים והנד שרתים של הבנק, אבל קפלנסקי שלנו נוסע מסתמא ע"ח מחוסרי-העבודת...

ותוך כדי כתיבה נזכרתי בשופט אחד גבוה משלנו, מבני "הישוב הרקוב", שהלך פעם חברונה בשליחותה של חברה לגאולת הארץ, וכשחזר מנסיעתו נתבקש להגיש חשבון.

— מניעים לי — ענה בעל פה -- שני בשליקים שלמים...

נבהל ונשתומם העסקן על החשבון הזה ובקש ממנו פרטים.

— צא ותשוב — ענה השופט ומנה על אצבעותיו — בשביל הכאן בשליק אחד, בשביל קהה מורה (מרה) ארבעה מטליר קים ובשביל שני "נאפאס" (נרגילות) מעלה מטח ששה מטלירקים, אמור מעתה: שני בשליקים...

אמר לו העסקן המושבע: — אינד' יכול, חביבי, להיות עסקן מושבע, פעם שניה נשישלחו אותך תשתח לא "סתוח מורה" אלא קוהה מ ת ו ק ה...

הזאמת אגיד לכם, תלמידי החביבים, שאיני מתחיל להבין את כל ה"ויעקו" של

אחב"י בעתונים ואת כל הטררם שהם עושים באספות-המחאה בחצר למל ובמאה"ש-ערים ננגד מושלנו החביב בגלל בטול חק הדירות. רואה אני אדרגת שחושדין כאן בכשריו וכל כונתו הינה, כנהוג, אך ורק לטובת ישראל, היות שהוא נשיאה של חברת, פרו ו'ירוזלים" (למען ירושלם בלע"ז). והריהו דהאג לבנין עיה"ק ורועה הוא פשוט להכריח את היהודים לבנות את ירושלם, איד אויב דים בפולניה הצוררת? — לא סמואל יביא את היהודים הפולנים לא"י, אלא גרמסקי והאנטישמים... וכחמת שהיה פקיד חשוב במצרים והיה לו ראיון עם תות-ענד-עמוז בקברות לוספוד, רוצה הוא שהיהודים יבנו את ירושלם כמו שבנו אבותיהם את פתום ורעמסס במצרים שנאמר ב"בויביל" שלנו: "הבו אין ניתן לעבדיך ולבנים אומרים לנו: עשו!" רשיונות ומים אין נותנים לנו ובתים אומרים לנו: בנו!...

אגב, נודע לי מפי יודעי דת'ודרו שלענת-עתה הספיקו בעלי-הבתים מבני-דורנו וגם מאחב"י להגיש רק שני אלפים משפטים וששון ושמונה במחנה עורכידיו, ממש ברופאים פרטים כשעת המגפה ר"ל: וכבר אמרו הכמנים: לא הרבה ירושלם אלא מפני שהעמידו על דברי ד' ו...

אגב, אגלה לכם בסוד שלא יגיע חלילה לאזני העורכים שלי שלאחר שנמלכתי עם זמתי שתחיל החלטנו אי"ה מיד לאחר שבו-עות לעזוב את שעוריה-הסתכלות ולאחו בשעוריה-משפט עם כל פרחי הפרקליטים בעירנו ואקבל עלי אפילו אחרי הגמר לעשות

סמאג' של שתי שנים, כפי דרישת חברת עו"ד העברים, מחמת שבטוח אני שחק למודי יגמר אי"ה הרבה קודם שיגמרו המשפטים עם הדיירים בעירנו... * * *

ומכיון שאנו עוסקים בדירות, נזכרתי באחד משכנינו מבני-עשו שדרכו לשלח תיירים יהודים בלויט מורי דרך לאי-יהודים, שמובילים אותם ל"חורבה" ואומרים להם שזוהי תל-אביב, עכשיו בדק ומצא שאפשר להתעשר ולעשות עסקיה-הב כמש"ע"י נתנית מכות לחי מוסריות לאחב"י: דהיינו כיצד? — הוא בונה בתים ותמיות בשכונה יהודית ויש לו רק דיירים יהודים ולוקח מהם בעד הדירים אחרים רק 165 לירות לשנה, ומככה יהודים זה הוא בונה חנויות חדשות ופועל עבדי בכל-יראה ובכל-ימצא שם חוץ משני מלטים, מחמת שאין אחרים היודעים את המקצע הזה, והדבר היהודי היהודי שבכל הבנין הזה הוא השלט ה ע ב ר י הקטן: "חנות להשכיר" בצבע כהל-לבן כסרט של קה"ס...

בימים האלה השכיר ערל זה את דירתו ליהודי, שדדש מבעל-חבית לצבע מחדש את החלונות והדלתות, כעשרים יהודים צובעים התגפלו על התיבת עבודה זו, וסוף דבר היה שהצובעים היו בני-דורנו, שקבלו שכרם בעין-יפה ע"ח שכר-דירה של אחב"י, כמרגלא בפומיה דשכניא: "יצהוד מאסאדי כחור"...

עוד לא שכחנו את כבוש המופסים

והנה באה צרה חדשה על ההסתלה הצינית שלנו, כי משכנסם ה"ספר" לתרבות של בעלי-מלאכה, יצאו הם לתרבות רעה ובזמן האחד היו התחילו מתקשרים ועושים מנויא עק התימנים, ושלחו "אולטימטום" לקיש, שפרינצק את קומפ. במלוניו וקבעו, להם זמן עד יום שלישי זה בשעה 11 בבקר, לקנות את כל המניות שלהם, ואם אין — יצאו בהפגנה ביגל שחור בהוצות ת"א.

חברי ההסתלה הצינית נרתעו לאחור מפני ההתראת הזו והרימו מיד דגל-לבן על מלוניו לאות שלום, כי פחדו מפני סערות תימן והתקפותיהם ותותחיהם הכבדים, כגון: פרקי תהלים ותעניות בה"ב, וכיחוד מפני בעל-המלאכה שיצאו במטפרים ובמרצע במחטים ושאר כל-ימשותית שלהם...

לע"ע הוכרזה שביתת-החשק משני הצדדים והעננים המדיניים שרחפו על שמי "מלון יוד", נתפורו ב"ה ועל תוצאות הכי-אודעות אודיע לכם אי"ה בשבוע הבא.

אקדמות מלין ושריות שותא
נתבטל החק מינשאן-האמיד
בני-דודתא
ובזכות אחב"י הדיירים
אחרי חג שבועתא
נאמר, ברוך-שפטני
מ"ס ט ר א-אחדתא
עז-נות